

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/230895,Niezłomny-oredownik-niepodleglosci-Kazimierz-Sosnkowski.ht>
ml

26.02.2026, 18:43

Niezłomny orędownik niepodległości – Kazimierz Sosnkowski

Za swój niezłomny charakter i nieugiętą postawę w lipcu 1917 roku, razem z Józefem Piłsudskim, trafił do niemieckiego więzienia. Ponad rok później, 10 listopada 1918 r., wspólnie wysiedli z pociągu w Warszawie – tuż przed stacją niepodległość, którą ogłoszono dnia następnego. Wówczas jeszcze nie wiedział, że o tę niepodległość będzie musiał walczyć – i to nie tylko w kraju

11.10

To właśnie na politycznym wygnaniu Kazimierz Sosnkowski pokazał swoją rogatą duszę, która pragnęła tylko jednego – wolnej ojczyzny. Był stanowczym przeciwnikiem bezpodstawnej współpracy ze Związkiem Sowieckim podczas II wojny światowej i gorliwym działaczem na rzecz pomocy powstaniu warszawskiemu. Po 1945 roku, będąc na politycznej emigracji, nie spoczął w trudzie pracy nad odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Za swoją postawę często płacił stanowiskiem lub odsunięciem go od głównego nurtu politycznego w „polskim Londynie”.

Swoją walkę o wolność ojczyzny rozpoczął w 1905 roku, wstępując do Polskiej Partii Socjalistycznej jako student. Jak podkreślał, związał się z PPS, ponieważ to ona „organizowała z bronią w ręku walkę o niepodległość”. W tym celu wstąpił do Organizacji Bojowej PPS.

Szybko stał się jednym z najbliższych współpracowników Marszałka Józefa Piłsudskiego w tym okresie, a następnie w Legionach Polskich. Wspólnie utworzyli Związek Walki Czynnej, przygotowujący polską kadrę oficerską do przyszłej zbrojnej walki o niepodległość. W czasie I wojny światowej uczestniczył we wszystkich walkach I Brygady, niejednokrotnie dowodząc nią w czasie działań bojowych pod nieobecność Piłsudskiego.

Sprawując wysokie stanowiska w II RP, walczył z analfabetyzmem wśród żołnierzy i położył zasługi na polu obronności. Pełnił funkcję dowódcy Okręgu Generalnego Warszawa, był wiceministrem i ministrem spraw wojskowych. Od 28 maja do 15 czerwca 1920 na froncie dowodził Armią Rezerwową. W czasie zamachu majowego w 1926 roku, stojąc przed dramatycznym wyborem pomiędzy wiernością Piłsudskiemu a złożoną przysięgą, próbował popełnić samobójstwo. Od tego momentu relacje z Marszałkiem ochłodziły się i już nigdy nie były tak bliskie. Po śmierci Marszałka został odsunięty od wpływu na wojsko i sprawy publiczne.

Mimo to, biorąc pod uwagę jego talenty wojskowe, w czasie wojny obronnej w 1939 roku powierzono mu dowodzenie wojskami broniącymi Lwowa. Po dotarciu w październiku 1939 r. do Paryża wyznaczony został przez prezydenta RP Władysława Raczkiewicza na jego następcę. Funkcję tę pełnił do sierpnia 1944 r. Wszedł do rządu emigracyjnego gen. Władysława Sikorskiego w listopadzie 1939, był także Komendantem Głównym Związku Walki Zbrojnej i kierował konspiracją wojskową w kraju.

Nie zgodził się z układem Sikorski-Majski i ustąpił z rządu, protestując wobec ustępstw na rzecz Sowietów. Po tragicznej śmierci gen. Sikorskiego 8 lipca 1943 r. objął funkcję Naczelnego Wodza, którą sprawował do 30 września 1944 r., kiedy to, m.in. pod wpływem nacisków brytyjskich, został z niej zwolniony przez prezydenta Raczkiewicza.

W listopadzie 1944 r. wyjechał do Kanady. Osiadł pod Montrealem, gdzie prowadził gospodarstwo hodowlane. Podejmował próby zjednoczenia polskiego wychodźstwa, prowadził działalność publicystyczną, wygłaszał odczyty i wykłady. Miał stały kontakt z polską emigracją niepodległościową, w tym z rodziną Marszałka Piłsudskiego.

- Oby został Pan nareszcie Prezydentem Rzeczypospolitej i jako taki wrócił do wolnej Polski - pisała do niego w 1960 r. Aleksandra Piłsudska.

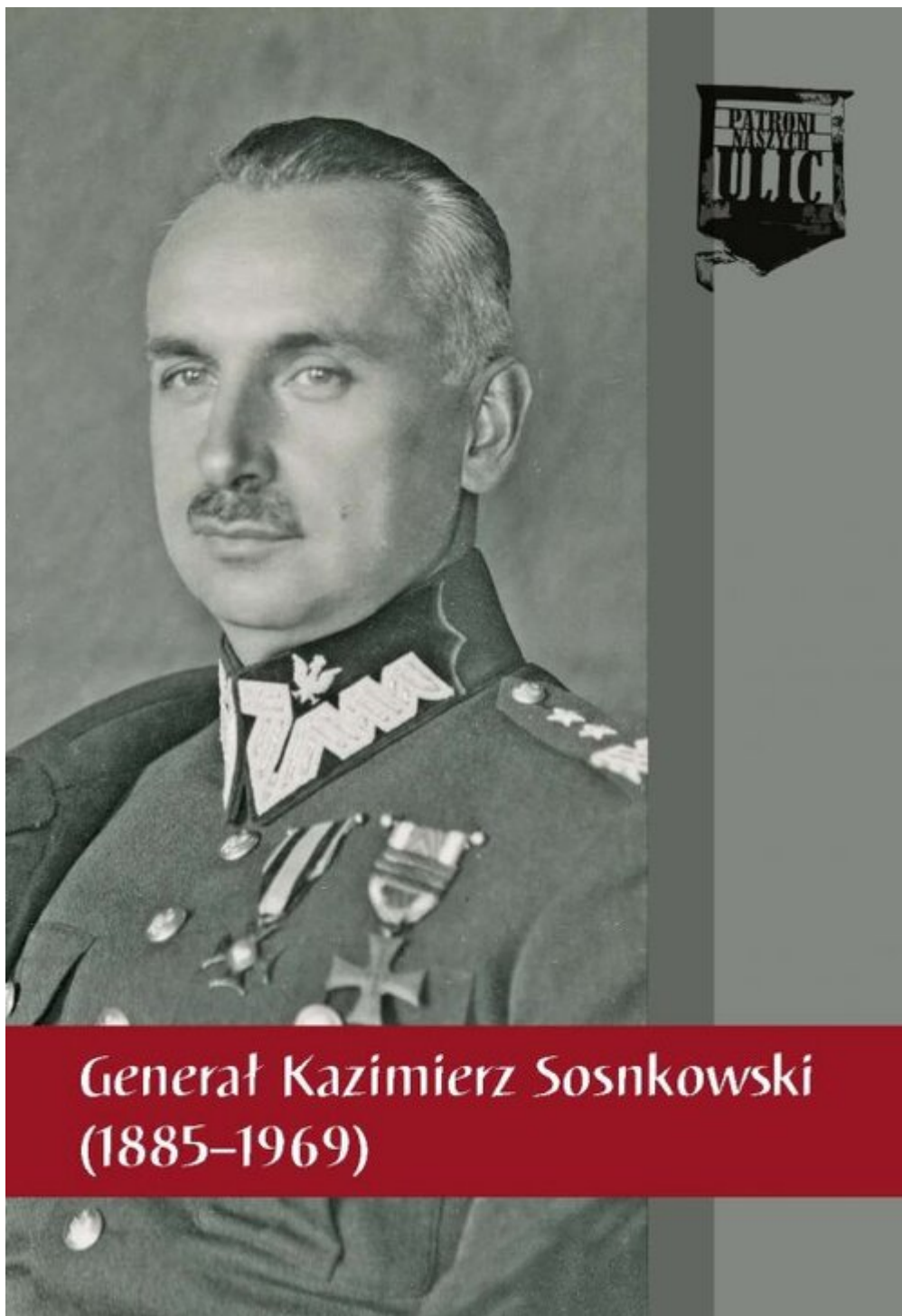
Niestety nie było mu to dane. Zmarł po długotrwałej chorobie 11 października 1969 r. w Arudel. Jego prochy złożone zostały w kościele św. Stanisława w Paryżu, a w roku 1992 sprowadzono je do Warszawy i pochowano w podziemiach archikatedry św. Jana.

Polecamy:

- [Broszura: Generał Kazimierz Sosnkowski \(1885-1969\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

**Generał Kazimierz Sosnkowski
(1885–1969)**